

การประเมินผลสำเร็จของโครงการณรงค์วัคซีนป้องกันโรคหัดในเด็กอายุ 1-12 ปี เขตสุขภาพที่ 7 ตามแผนเร่งรัดการกำจัดโรคหัดของประเทศไทย



กัลยา สกุลไทย , ภัทริยา พอจิต , อนุวัตร กองแสน
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น กรมควบคุมโรค

บทนำ

โครงการณรงค์ให้วัคซีนป้องกันโรคหัดในเด็กอายุ 1 - 12 ปี ทั่วประเทศ ตามแผนเร่งรัดการกำจัดโรคหัดของประเทศไทย เพื่อยกระดับภูมิคุ้มกันต่อโรคหัดและหัดเยอรมันของประชากรกลุ่มเสี่ยง ลดอุบัติการณ์และอัตราป่วยตาย รวมถึงการควบคุมและป้องกันการระบาด โดยมุ่งหวังให้บรรลุเป้าหมายในการกำจัดโรคหัดตามพันธสัญญานานาชาติ เพื่อปิดช่องว่างทางภูมิคุ้มกันในเด็กอายุ 1 - 12 ปี และลดอัตราป่วยจากโรคหัดให้ได้ตามเป้าหมายในการกำจัดโรคหัดตามพันธสัญญานานาชาติ ตัวชี้วัดความครอบคลุมการได้รับวัคซีนป้องกันโรคหัดไม่ต่ำกว่าร้อยละ 95 ดำเนินการรณรงค์ให้วัคซีนป้องกันโรคหัด-หัดเยอรมัน (MR) ในเด็กอายุ 1 - 12 ปี ซึ่งการดำเนินงานโครงการดังกล่าวยังไม่มีการประเมินความสำเร็จ ประเมินผลของโครงการอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยจึงดำเนินการประเมินเพื่อวางแผนในการดำเนินงานต่อไป

ผลการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถาม 53 คน หญิง 47 คน(ร้อยละ 88.70) ชาย 6 คน(ร้อยละ 11.30) ผลการวิเคราะห์บริบท วัตถุประสงค์ ความเหมาะสมในการดำเนินโครงการ มีคะแนนเฉลี่ย 3.29(มากที่สุด) กิจกรรมของโครงการสามารถนำมาปฏิบัติได้จริงในพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ย 3.18(มาก) ผลการวิเคราะห์ด้านปัจจัยนำเข้าในการดำเนินโครงการ มีคะแนนเฉลี่ย 2.94 (มาก) บุคลากรได้รับการอบรม พัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม มีคะแนนเฉลี่ย 2.82(มาก) ทั้งนี้ **ประเด็นมีจำนวนบุคลากรเพียงพอต่อการปฏิบัติงานโครงการ มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด 2.44(น้อย)** ผลการวิเคราะห์เวชภัณฑ์มีคะแนนเฉลี่ย 3.20(มาก) อุปกรณ์ประเภทสื่อประชาสัมพันธ์ มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด 2.45(น้อย) ผลการวิเคราะห์ด้านกระบวนการ มีคะแนนเฉลี่ย 2.97 (มาก) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ประเด็นรูปแบบกิจกรรมในโครงการช่วยให้การดำเนินงานโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด 3.16(มาก) มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สสจ. รพ. สคร. มีคะแนนเฉลี่ย 3.15(มาก) ความพึงพอใจต่อโครงการรณรงค์ฯมีคะแนนเฉลี่ย 3.20(มาก)

ที่มาของข้อมูล	ความครอบคลุมการได้รับวัคซีนป้องกันโรคหัดเข็มที่ 1 (ร้อยละ)	ความครอบคลุมการได้รับวัคซีนป้องกันโรคหัดเข็มที่ 2 (ร้อยละ)
HDC	92.32	81.71
หน่วยบริการ	95.65	94.89
จากการสำรวจ	100	96.77

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินบริบท ประเมินปัจจัยนำเข้า ประเมินกระบวนการดำเนินงาน และประเมินผลลัพธ์ของการดำเนินงาน

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์บริบท ความเหมาะสมในการดำเนินโครงการ ปัจจัยนำเข้าในการดำเนินโครงการ พบว่า ผู้ปฏิบัติมีประเด็นแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ สอดคล้องกับนโยบายการดำเนินงานด้านวัคซีนในพื้นที่ โครงการมีความเหมาะสม และมีความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ แต่ยังพบประเด็นมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานโครงการ ผู้ปฏิบัติมีความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการรณรงค์ฯ ส่วนอุปกรณ์ประเภทสื่อประชาสัมพันธ์ มีในระดับน้อย จึงควรมีการสนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์เพิ่มเติม

วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยประเมินผล ประชากรกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้รับผิดชอบงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของหน่วยบริการโรงพยาบาล, รพสต. เลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และเก็บข้อมูลการรับวัคซีนหัด ในเด็กอายุ 1-12 ปี เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามการประเมินผลสำเร็จของโครงการรณรงค์วัคซีนป้องกันโรคหัดในเด็กอายุ 1-12 ปี เขตสุขภาพที่ 7 ตามแผนเร่งรัดการกำจัดโรคหัดของประเทศไทย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา(Content analysis) จัดเป็นหมวดหมู่ตามเนื้อหา

ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลความครอบคลุมการได้รับวัคซีนป้องกันโรคหัดที่ได้จากแบบสำรวจของหน่วยบริการ ซึ่งได้จากทะเบียนผู้รับบริการ และจากระบบฐานข้อมูลของหน่วยบริการ กับการสำรวจประวัติเด็กในพื้นที่ พบว่า มีความครอบคลุมการได้รับวัคซีนป้องกันโรคหัดเข็มที่ 1 และเข็มที่ 2 มากกว่าข้อมูลความครอบคลุมการได้รับวัคซีนป้องกันโรคหัดจากระบบ HDC ซึ่งหากใช้ข้อมูลจากระบบ HDC อาจทำให้การแปลผล หรือการวางแผนงานไม่ตรงกับปัญหาของพื้นที่ ประเด็นนี้ ควรมีการพัฒนากระบวนการข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการรณรงค์การให้วัคซีนต่อไปในอนาคต

การประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาองค์กรสมรรถนะสูงด้านการวิจัย

สำหรับการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพฯ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดขอนแก่น